

بکارگیری استانداردهای بین‌المللی
گزارشگری مالی

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲
(استاندارد حسابداری ۴۱ ایران) -

نمونه‌هایی برای افشای منافع در واحدهای
تجاری ساختاریافته تلفیق نشده

مارس ۲۰۱۳

برگردان به فارسی:

مرتضی اسدی محمدعلی عضدی

فهرست مطالب:

پیش‌گفتار

الزامات افشا استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ برای واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده

۱. "واحد تجاری ساختاریافته" چیست؟
۲. "منافع" در واحدهای تجاری ساختاریافته چیست؟
۳. چه افزایشی برای توضیح ماهیت، هدف، اندازه و فعالیتهای واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده و چگونگی تأمین مالی آنها الزامی است؟
۴. واحد تجاری چه اطلاعاتی را برای توضیح "ماهیت ریسک‌های" مرتبط با واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده افشا کند؟
۵. واحد تجاری اطلاعات الزامی را در چه سطحی باید جمع کند؟
۶. چه هنگام واحد تجاری به عنوان "حمایت کننده" یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده در نظر گرفته می‌شود؟
۷. چه مواردی در خصوص افشای مرتبط با "درآمد" حاصل از یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده مورد حمایت الزامی است؟
۸. "حمایت‌های مالی و سایر حمایت‌های ارائه شده" به یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده چه مواردی را در بر می‌گیرد؟
۹. چه مواردی باید به عنوان "اطلاعات بیشتر" افشا گردد؟

پیش‌گفتار

با تعریف واحد تجاری ساختاریافته مطابقت دارند، اما از سوی واحد تجاری گزارشگر تلفیق نمی‌شوند (آن‌گونه که در بخش اول این نوشتار مورد بحث قرار گرفته است)

هرچند استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ یک استاندارد افشا است، لیکن نمونه‌هایی برای تشریح الزامات افشا را ارائه نکرده است و بنابراین ما نمونه‌های تشریحی در این نوشتار قرار داده‌ایم.

الزامات افشای استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ واحد تجاری را به افشای قضاوت‌ها و مفروضات عمده درباره تعیین اینکه آیا واحد تجاری دیگری را کنترل می‌کند یا خیر ملزم می‌نماید. علاوه بر این، موارد افشای خاصی درباره منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده الزامی کرده است.

الزامات افشا برای منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده به دو حوزه یعنی "ماهیت منافع" و "ماهیت ریسک‌ها" تقسیم می‌شود.

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ / افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر یک استاندارد افشا است که از سوی هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) در می ۲۰۱۱ منتشر شده است. استاندارد بین‌المللی گزارشگری ۱۲ الزامات افشا برای واحدهای تجاری فرعی، مشارکت‌ها، واحدهای تجاری وابسته و واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده را در بر می‌گیرد.

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ "واحد تجاری ساختاریافته" را تعریف نموده و واحد تجاری گزارشگر را به افشای منافع خود در واحدهای تجاری ساختاریافته ملزم کرده است. پیش از انتشار استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی الزامات افشای خاصی درباره واحدهای تجاری ساختاریافته یا واحدهای تجاری با مقاصد خاص^۱ چنانکه در تفسیر ۱۲- کمیته تفاسیر مباحث جاری- تلفیق: واحدهای تجاری با مقاصد خاص^۲ توصیف شده در بر نداشت.

این نوشتار بر الزامات افشای مندرج در بندهای ۳۱ تا ۳۴ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^۳ در خصوص منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده تمرکز دارد، یعنی واحدهای تجاری که

^۱ Special Purpose Entities

^۲ SIC-۱۲ - Consolidation: Special Purpose Entities.

^۳ بندهای ۳۵ تا ۴۳ استاندارد حسابداری ۴۱ / افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر

بند ۲۵ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۲۰۱۲^۷ بیان می‌کند که اطلاعات الزامی طبق بند (ب) بالا شامل اطلاعاتی درباره آسیب‌پذیری واحد تجاری از ریسک مشارکت واحد تجاری با واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده در دوره‌های گذشته است (مانند حمایت از واحد تجاری ساختاریافته) حتی اگر واحد تجاری در تاریخ گزارشگری، دیگر هیچ ارتباط قراردادی با واحد تجاری ساختاریافته نداشته باشد. موارد افشای الزامی در نمودار زیر خلاصه شده است.

بند ۲۴ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۲۰۱۲^۴ مقرر می‌نماید واحد تجاری باید اطلاعاتی افشا کند که برای استفاده‌کنندگان صورتهای مالی موارد زیر امکان‌پذیر شود:

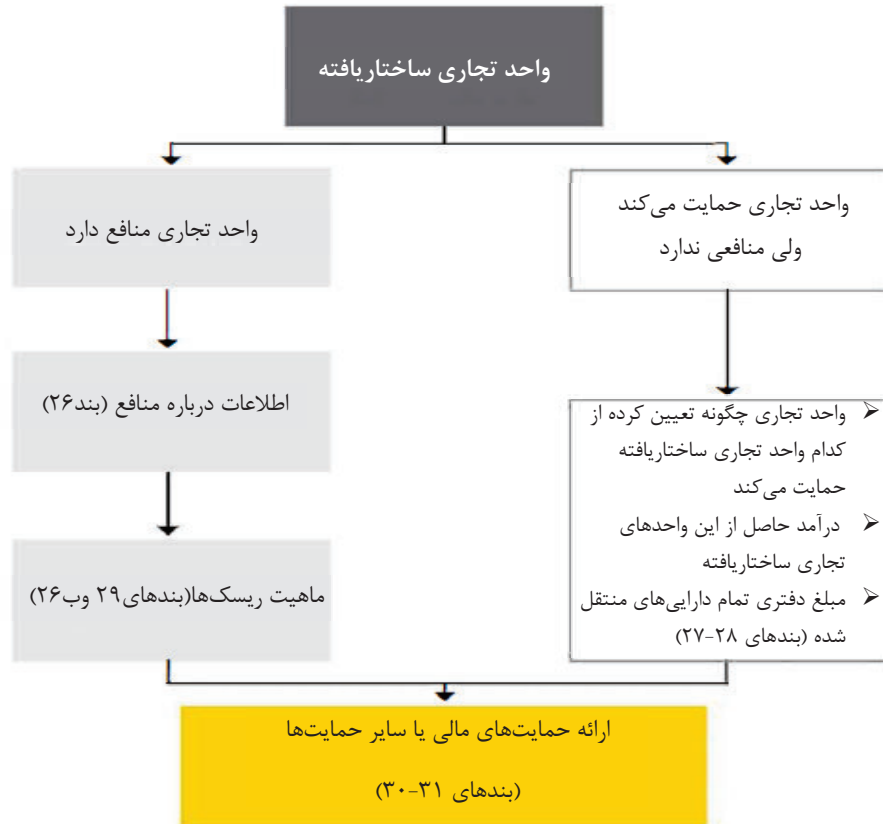
(الف) درک ماهیت و میزان منافع واحد تجاری در واحد تجاری ساختاریافته (بندهای ۲۸-۲۶)^۵ و
(ب) ارزیابی ماهیت ریسکهای مرتبط با منافع در واحد تجاری ساختاریافته و تغییر در آن ریسکها (بندهای ۳۱-۲۹)^۶

^۴ بند ۳۵ استاندارد حسابداری ۴۱ / افشای منافع در واحد تجاری دیگر

^۵ بندهای ۳۸ تا ۴۰ همان جا

^۶ بندهای ۴۱ تا ۴۳ همان جا

^۷ بند ۳۶ همان جا

ما در این نوشتار در خصوص هر یک از این موضوعات به ترتیب بحث می‌کنیم و مثال‌های تشریحی در مورد افشا که مربوط به بانکها و سایر مؤسسات مالی است ارائه می‌نماییم.

۱. "واحد تجاری ساختاریافته" چیست؟

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^۸ واحد تجاری ساختاریافته را به عنوان یک واحد تجاری که به گونه‌ای سازماندهی شده است که حق رأی یا حقوق مشابه، عامل اصلی در تعیین کنترل‌کننده واحد تجاری نیست، مانند زمانی که حق رأی تنها در ارتباط با وظایف اداری است و فعالیت‌های مربوط از طریق توافق‌های قراردادی هدایت می‌شود، تعریف کرده است.

بند ب ۲۲ پیوست ب استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^۹ بیان می‌کند یک واحد تجاری ساختاریافته اغلب از برخی یا تمام ویژگی‌ها و خصوصیات زیر برخوردار است:

(الف) فعالیتهای محدود

(ب) هدف محدود که به خوبی تعریف شده است، مانند انعقاد قرارداد اجاره دارای صرفه مالیاتی، انجام فعالیتهای تحقیق و توسعه، فراهم کردن منبع سرمایه یا تأمین مالی برای واحد تجاری یا فراهم کردن فرصت‌های سرمایه‌گذاری برای سرمایه‌گذاران از طریق انتقال ریسک‌ها و مزایای مرتبط با

گزارشگران بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی احتمال دارد در صورت بکارگیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ با موضوعات مربوط به تفسیر و افشا منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده مواجه گردند، از جمله:

- (۱) "واحد تجاری ساختاریافته" چیست؟
- (۲) "منافع" در واحدهای تجاری ساختاریافته چیست؟
- (۳) چه افشایی برای توضیح ماهیت، هدف، اندازه و فعالیت‌های واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده و چگونگی تأمین مالی آنها الزامی است؟
- (۴) واحد تجاری چه اطلاعاتی را برای توضیح "ماهیت ریسک‌های" مرتبط با واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده افشا کند؟
- (۵) واحد تجاری اطلاعات الزامی را در چه سطحی باید جمع کند؟
- (۶) چه هنگام واحد تجاری به عنوان "حمایت‌کننده" یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده در نظر گرفته می‌شود؟
- (۷) چه مواردی در خصوص افشای مرتبط با "درآمد" حاصل از یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده مورد حمایت الزامی است؟
- (۸) "حمایت‌های مالی و سایر حمایت‌های" ارائه شده به یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده چه مواردی را در بر می‌گیرد؟
- (۹) چه مواردی باید به عنوان "اطلاعات بیشتر" افشا گردد.

^۸ بند ب ۲۱ پیوست ب استاندارد حسابداری ۴۱/افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر
^۹ بند ب ۲۲ همان جا

یا در صورت بروز زیان و آسیب به داراییهای خود حقوق مالکانه کافی برای تأمین آن را نداشته باشند.

واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده

اصطلاح "واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده" به تمام واحدهای تجاری ساختاریافته که از سوی واحد تجاری گزارشگر کنترل نمی‌شوند اشاره دارد. این اصطلاح واحدهای تجاری زیر را در شرایطی که با تعریف واحدهای ساختاریافته مطابقت داشته باشند در بر می‌گیرد:

- ▶ در صورت‌های مالی تلفیقی - منافع در واحدهای تجاری فرعی که تلفیق نمی‌شوند، منافع در مشارکت‌ها، واحدهای تجاری وابسته یا سایر منافی که سرمایه‌گذار بر آنها نفوذ قابل ملاحظه ندارد.
- ▶ در صورت‌های مالی منفرد - منافع در مشارکت‌ها، واحدهای تجاری وابسته یا سایر منافی که سرمایه‌گذار بر آنها نفوذ قابل ملاحظه ندارد.
- ▶ در صورت‌های مالی جداگانه که به عنوان تنها صورت‌های مالی یک واحد تجاری ارائه می‌گردد منافع در واحدهای تجاری فرعی که تلفیق نمی‌شوند، منافع در مشارکت‌ها، واحدهای تجاری وابسته یا سایر منافی که سرمایه‌گذار بر آنها نفوذ قابل ملاحظه ندارد.

صورت‌های مالی جداگانه یک واحد تجاری که صورت‌های مالی تلفیقی یا صورت‌های مالی منفرد ارائه می‌کند در دامنه استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ قرار نمی‌گیرد.

دارایی‌های واحد تجاری ساختاریافته به سرمایه‌گذاران.

(پ) حقوق مالکانه ناکافی که به واحد تجاری ساختاریافته اجازه تأمین مالی فعالیت‌ها بدون حمایت مالی تبیی را نمی‌دهد.

(ت) تأمین مالی برای سرمایه‌گذاران به شکل ابزارهای متصل‌شده به یکدیگر از طریق قراردادهای چندجانبه‌ای که تمرکز ریسک اعتباری یا سایر ریسک‌ها را ایجاد می‌کنند.

بند ب ۲۳ پیوست ب استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^{۱۰} نمونه‌های زیر از واحدهای تجاری ساختاریافته ارائه می‌نماید

(الف) واسطه‌های تأمین مالی.

(ب) تأمین مالی به پشتوانه دارایی.

(پ) برخی صندوق‌های سرمایه‌گذاری.

استدلال هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری برای افزودن موارد افشای خاص سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری ساختاریافته آن است که استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی چنین اطلاعاتی را درخواست کرده‌اند زیرا بر این باور بودند که مشارکت در این واحدهای تجاری بیشتر از مشارکت در واحدهای تجاری متداول در معرض ریسک قرار دارد. قرار گرفتن در معرض ریسک فزاینده بدین علت افزایش می‌یابد که برای مثال، واحدهای تجاری ساختاریافته برای انتقال ریسک‌ها و بازده‌های ناشی از دارایی‌های معین به سرمایه‌گذاران ایجاد شده باشند

^{۱۰} بند ب ۲۳ پیوست ب همان جا

در شرایطی که یک واحد تجاری ساختاریافته یک مشارکت یا واحد تجاری وابسته است، افشای جداگانه منافع در این واحدها در قالب واحد تجاری وابسته یا مشارکت نیز بر اساس استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ الزامی است، بند BC۷۷ مبانی نتیجه‌گیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ بیان می‌کند که هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری دریافت که الزام به افشای دو مجموعه جداگانه اطلاعات در شرایطی که امکان‌پذیر باشد نباید افزایش قابل ملاحظه‌ای در میزان اطلاعاتی که یک واحد گزارشگر ملزم به ارائه آن است ایجاد کند.

مقایسه با تفسیر ۱۲ کمیته تفاسیر مباحث جاری

بند BC۸۲ مبانی نتیجه‌گیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ بیان می‌کند که هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری تصور می‌کند نوع واحدهای تجاری که به مثابه واحد تجاری ساختاریافته توصیف می‌شوند بعید است تفاوت قابل ملاحظه‌ای با نوع واحدهای تجاری که تفسیر ۱۲ کمیته تفاسیر مباحث جاری به عنوان واحد تجاری با مقاصد خاص توصیف کرده بود داشته باشد.

تفسیر ۱۲ کمیته تفاسیر مباحث جاری واحد تجاری با مقاصد خاص را یک واحد تجاری که برای تحقق یک هدف محدود و خوب تعریف شده ایجاد شده توصیف کرد. این تعریف با تعریف واحد تجاری ساختاریافته طبق استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ متفاوت است، زیرا در این تعریف هیچ اشاره‌ای به حق رأی یا حقوق مشابه به عنوان یک

عامل تعیین‌کننده، نشده است. بنابراین ممکن است تفاوت‌هایی بین یک واحد تجاری با مقاصد خاص مطابق با تفسیر ۱۲ کمیته تفاسیر مباحث جاری با واحد تجاری ساختاریافته طبق استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ وجود داشته باشد، گرچه در بند BC۸۴ مبانی نتیجه‌گیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ آمده است "هیئت همچنین تصمیم گرفت رهنمودی مشابه آنچه در تفسیر ۱۲ کمیته تفاسیر مباحث جاری گنجانده شده بود برای نشان دادن قصد هیئت مبنی بر اینکه اصطلاح واحد تجاری ساختاریافته باید برای مجموعه‌ای از واحدهای تجاری مشابه با واحدهای تجاری با مقاصد خاص مد نظر تفسیر ۱۲ کمیته تفاسیر مباحث جاری مورد استفاده قرار گیرد، اضافه کند." برای واحدهای تجاری که در حال تجزیه و تحلیل این موضوع هستند که آیا از منظر افشا، منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته دارند یا خیر، بررسی واحدهای تجاری که پیش از این بر اساس تفسیر ۱۲ کمیته تفاسیر مباحث جاری به عنوان واحدهای تجاری با مقاصد خاص طبقه‌بندی شدند نقطه شروع خوبی است.

حقوق مشابه (حق رأی) کدامند؟

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ حقوق مشابه (حق رأی) را تعریف نکرده است یا هیچ رهنمودی در مورد اینکه چه حقوقی را در برمی‌گیرد ارائه نمی‌دهد. به نظر می‌رسد که این امر مستلزم اعمال قضاوت از سوی واحدهای تجاری گزارشگر خواهد بود و ممکن است در عمل آنچه حقوق مشابه را در بر می‌گیرد و

بنابراین اینکه آیا یک واحد تجاری واحد تجاری ساختاریافته است یا خیر متنوع باشد.

یک نمونه از آنچه ممکن است هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابدار هنگام اشاره به حقوق مشابه در نظر داشته باشد، طرح‌های سرمایه‌گذاری مشترکی است که سرمایه‌گذاران حق ماهوی برای انتخاب یا برکناری مدیران صندوق بدون هیچ مانعی را دارند. مادامی که تعداد معینی از سرمایه‌گذاران چنین انتخابی را درخواست کنند. ارزیابی اینکه آیا چنین حقی (برکناری مدیران صندوق) را می‌توان حق ماهوی تلقی کرد و در نتیجه طرح‌های سرمایه‌گذاری مشترک، واحد تجاری ساختاریافته هستند یا خیر، بستگی به تعداد سرمایه‌گذارانی دارد که برای قدرت رأی به تشریک مساعی آنان نیاز است.

آیا تمام ویژگی‌ها و مشخصات مندرج در بندهای ب ۲۴ تا ب ۲۲ پیوست ب استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ نسبت به تعریف اولویت دارد؟

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ تصریح نمی‌کند که ویژگی‌ها و مشخصات مذکور در تعیین اینکه یک واحد تجاری، واحد تجاری ساختاریافته است تعیین‌کننده است یا خیر و مشخص نمی‌کند که آیا این ویژگی‌ها و مشخصات تابع تعریف هستند یا خیر (برای مثال چنانچه واحد تجاری از طریق رأی‌گیری یا حقوق مشابه کنترل شده باشد پس آن مشخصات یا ویژگی‌ها غیر مرتبط تلقی خواهد شد).

دیدگاه ما آن است که ویژگی‌ها و مشخصات تابع تعریف هستند. با این حال، مفهوم حاصل از مبانی نتیجه‌گیری بر این دلالت دارد که هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری بر این باور است در شرایطی که واحد تجاری برخی از این ویژگی‌ها و مشخصات را دربردارد، بعید است که با حق رأی یا سایر حقوق مشابه کنترل شود.

۲. "منافع" در واحدهای تجاری ساختاریافته چیست؟

اصطلاح "منافع" در واحد تجاری دیگر، به روابط قراردادی و غیرقراردادی اشاره دارد که واحد تجاری را در معرض بازده متغیر ناشی از عملکرد واحد تجاری دیگر قرار می‌دهد. منافع در واحد تجاری دیگر، می‌تواند به صورت در اختیار داشتن ابزارهای مالکانه یا بدهی و نیز اشکال دیگر رابطه مانند تأمین منابع مالی، تأمین نقدینگی، بهبود اعتبار و تضمین‌ها باشد، اما محدود به این موارد نیست. واحد تجاری لزوماً به صرف داشتن رابطه معمول فروشنده-مشتري، منافعی در واحد تجاری دیگر ندارد.

رهنمود کاربردی بند ب ۷ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^{۱۱} مقرر می‌کند که توجه به هدف و سازماندهی واحد تجاری ساختاریافته، می‌تواند به واحد گزارشگر هنگام ارزیابی اینکه در آن واحد تجاری منافع دارد یا خیر، و در نتیجه، ملزم به ارائه افشا طبق استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ است یا خیر، کمک کند. این ارزیابی، شامل توجه به

^{۱۱} بندهای ب ۲۴ تا ب ۲۲ پیوست ب استاندارد حسابداری ۴۱
افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر

^{۱۲} بند ب ۷ پیوست ب استاندارد حسابداری ۴۱/افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر

موارد فوق بر اینکه تعریف منافع طبق استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ از صرف در اختیار داشتن ابزارهای مالکانه یا بدهی یک واحد تجاری بسیار گسترده‌تر است، دلالت دارد. از آنجا که استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ افزایش منافع در واحد تجاری دیگر را برای واحدهای تجاری گزارشگر الزامی می‌کند، تهیه‌کنندگان صورتهای مالی باید اطمینان حاصل نمایند که فرایندها و سیستم‌های گزارشگری آنها جهت شناسایی این منافع کافی است.

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ تصریح می‌کند که یک واحد گزارشگر به طور معمول از طریق در اختیار داشتن ابزارها (مانند ابزارهای بدهی یا مالکانه منتشر شده توسط واحد تجاری دیگر) یا از طریق داشتن روابط دیگری که نوسان را جذب می‌کند، در معرض بازده متغیر ناشی از عملکرد واحد تجاری دیگر قرار می‌گیرد. این موضوع در مثال‌های بندهای ۸ و ۹ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^{۱۷} تشریح شده است:

▶ بازده متغیر ناشی از انتشار سواپ نکول

اعتبار (۱)

واحد گزارشگر یک سواپ نکول اعتبار^{۱۸} را برای واحد تجاری ساختار یافته خود صادر می‌کند. سواپ نکول اعتبار واحد تجاری ساختار یافته را در مقابل عدم پرداخت اصل و سود مربوط به وامها حفاظت می‌کند.

^{۱۷} مثال‌های بند ۸ و ۹ استاندارد حسابداری ۴۱ افزایش منافع در واحد تجاری دیگر

^{۱۸} Credit Default Swap

ریسک‌هایی که واحد تجاری ساختاریافته برای ایجاد آنها سازماندهی شده و ریسک‌هایی که واحد تجاری ساختاریافته برای انتقال آنها به واحد گزارشگر و اشخاص دیگر سازماندهی شده است می‌باشد

بند ۵۶ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۰ صورت‌های مالی تلفیقی^{۱۳} روشن می‌کند که بازده متغیر، بازدهی است که ثابت نباشد و امکان تغییر آن در نتیجه عملکرد سرمایه‌پذیر وجود داشته باشد. بازده متغیر می‌تواند فقط مثبت، فقط منفی یا هم مثبت و هم منفی باشد. سرمایه‌گذار ارزیابی می‌کند که آیا بازده سرمایه‌پذیر متغیر است یا خیر، و این بازده، بر مبنای ماهیت توافق و صرف نظر از شکل حقوقی بازده، تا چه اندازه متغیر است. برای مثال، سرمایه‌گذار می‌تواند اوراق مشارکتی با پرداختهای سود ثابت داشته باشد. پرداختهای سود ثابت، از منظر این استاندارد بازده متغیر محسوب می‌شود زیرا در معرض ریسک عدم بازپرداخت^{۱۴} قرار دارد و سرمایه‌گذار را در معرض ریسک اعتباری^{۱۵} ناشر اوراق مشارکت قرار می‌دهد. میزان نوسان بازده (یعنی نحوه تغییر بازده)، به ریسک اعتباری اوراق مشارکت بستگی دارد. همچنین، حق الزحمه ثابت عملکرد بابت مدیریت داراییهای سرمایه‌پذیر، بازده متغیر محسوب می‌شود، زیرا سرمایه‌گذار را در معرض ریسک عدم ایفای تعهد^{۱۶} توسط سرمایه‌پذیر قرار می‌دهد. میزان نوسان بازده، به توانایی سرمایه‌پذیر در ایجاد درآمد کافی برای پرداخت حق الزحمه بستگی دارد.

^{۱۳} بند ۵۶ پیوست ب استاندارد حسابداری ۳۹ صورتهای مالی تلفیقی

^{۱۴} Default Risk

^{۱۵} Credit Risk

^{۱۶} Performance Risk

اختیار خرید تحصیل شده و اختیار فروش صادر شده (به استثنای مواردی که قیمت اعمال برابر ارزش منصفانه است) موجب منافعی در واحدهای تجاری دیگر خواهند بود، زیرا این ابزارها به طور معمول نوسان ایجاد شده از طریق دارایی‌های در اختیار واحد تجاری را جذب می‌کنند. در مقابل، برخی ابزارهای مشتقه از قبیل سوپ‌های نرخ بهره می‌توانند نوسانات را ایجاد و هم جذب کنند. برای تعیین اینکه آیا این ابزارهای مشتقه دارای منافع در واحدهای تجاری دیگر هستند یا خیر اعمال قضاوت ضرورت خواهد داشت.

ما اعتقاد داریم که سوپ‌های مدیریت ریسک بهره موسوم به Plain Vanilla^{۱۹} و سایر ابزارهای مشتقه که بر اساس نرخ بازار یا شاخص‌ها نوسان را ایجاد و جذب می‌کنند و دارای رتبه بالاتری از اوراق منتشر

^{۱۹} سوپ نرخ بهره یک ابزار مهم برای مدیریت ریسک نرخ بهره به‌شمار می‌آید که برای اولین بار در سال ۱۹۸۲ مورد استفاده قرار گرفت. وقتی که تقاضا برای ابزارهای مالی رو به افزایش است، این ابزار می‌تواند برای کاهش ریسک نرخ بهره به‌کار گرفته می‌شود. شایع‌ترین و رایج‌ترین نوع سوپ که اصطلاحاً Plain Vanilla Swaps نامیده می‌شود، برای نرخ بهره دارای مشخصات زیر است:

نرخ بهره پرداخت‌هایی که در این معاوضه وجود دارد را مشخص می‌سازد.

نوع پرداخت‌های بهره (نرخ ثابت یا متغیر) را شخص می‌سازد. مقدار "اصل فرضی"؛ یعنی همان اصل مقداری که بهره بر روی آن پرداخت می‌شود را معلوم می‌کند.

دوره زمانی که معاوضه برای آن دوره ساخته می‌شود را مشخص می‌سازد.

به نقل از سایت اینترنتی:

سوپ قرارداد معاوضه ای چیست

<https://www.tgju.org/support/solutions/articles/>

در چنین حالتی، واحد گزارشگر از روابطی برخوردار است که آن را در معرض بازده متغیر ناشی از عملکرد واحد تجاری ساختاریافته قرار می‌دهد، زیرا سوپ نکول اعتبار، نوسان بازده واحد تجاری ساختاریافته را جذب می‌کند.

برخی ابزارها، برای انتقال ریسک از واحد گزارشگر به واحد تجاری دیگر طراحی شده‌اند. این ابزارها، برای واحد تجاری دیگر بازده متغیر ایجاد خواهند کرد اما بطور معمول، واحد گزارشگر را در معرض بازده متغیر ناشی از عملکرد واحد تجاری دیگر قرار نمی‌دهند. این موضوع در مثال زیر تشریح شده است:

► بازده متغیر ناشی از انتشار سوپ نکول

اعتبار (۲)

واحد گزارشگر به یک سوپ نکول اعتبار از واحد تجاری ساختار یافته خود دریافت می‌کند. واحد تجاری ساختاریافته از طریق انعقاد سوپ نکول اعتبار با طرف قرارداد سوپ، در معرض ریسک اعتباری واحد تجاری "الف" قرار می‌گیرد. سوپ نکول اعتبار، در ازای مبلغ پرداخت شده توسط طرف قرارداد سوپ، ریسک اعتباری واحد تجاری "الف" را به واحد تجاری ساختاریافته منتقل می‌کند. (واحد تجاری الف شخص وابسته به هیچیک از طرفین توافق نیست)

واحد تجاری گزارشگر، ارتباطی با واحد تجاری ساختاریافته ندارد و از این رو، در معرض نوسان بازده ناشی از عملکرد واحد تجاری ساختاریافته قرار نمی‌گیرد، زیرا سوپ نکول اعتبار، به جای جذب نوسان بازده واحد تجاری ساختاریافته، نوسان را به واحد تجاری ساختاریافته منتقل می‌کند.

حق الزحمه مدیریت دارایی‌ها

یک واحد تجاری الزاماً به دلیل داشتن روابط معمول تجاری فروشنده- مشتری، در واحد تجاری دیگر دارای منافع نیست. با این حال، همان‌گونه که پیش از این توضیح داده شد بند ب ۵۶ استاندارد بین-المللی گزارشگری مالی ۱۰ روشن می‌کند حق الزحمه ثابت عملکرد بابت مدیریت داراییهای سرمایه پذیر، بازده متغیر است زیرا سرمایه‌گذار را در معرض ریسک عدم ایفای تعهد توسط سرمایه پذیر قرار می‌دهد. بنابراین، به نظر می‌رسد این موضوع به روح و جان کلام استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ که حق الزحمه مدیریت دارایی‌ها را به عنوان بازده متغیر تلقی کرده نزدیکتر است تا یک رابطه معمول تجاری فروشنده- مشتری به منظور ارائه کامل روابط واحد تجاری گزارشگر با واحد تجاری ساختاریافته. همچنین ممکن است مدیران صندوق حق الزحمه‌های تشویقی دیگری دریافت کنند و شاید منافع مستقیم دیگری در سرمایه‌گذاری‌های صندوق داشته باشند.

مدیران صندوق باید در نظر بگیرند که آیا حق الزحمه‌ها به همراه هر توانایی دیگری که از آن برخوردارند (مانند حق رأی‌های تفویض شده یا از طریق توافق قراردادی) کنترل صندوق را به آنان می‌دهد یا خیر، و بنابراین مدیران صندوق ملزم به تلفیق صندوق هستند یا نه. این مطلب در نوشتار بکارگیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۰ با نام تلفیق برای مدیران صندوق، موسسه ارنست اند یانگ که در ژانویه ۲۰۱۳ منتشر شد به طور مستقل مورد بحث قرار گرفته است.

شده هستند، ریسک‌هایی را که واحد تجاری برای انتقال آن طراحی شده است را جذب نمی‌کنند و در معرض بازده متغیر قرار ندارند. بنابراین بعید است که از جمله منافع در واحدهای تجاری دیگری باشند که طبق استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ افشای آنها الزامی است.

این احتمال وجود دارد که برخی از الزمات افشا در خصوص واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده با الزمات استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۷ ابزارهای مالی افشا همپوشانی داشته باشد، زیرا بسیاری از منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده در دامنه استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۷ قرار دارند.

منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده شامل موارد زیر است:

- ▶ سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار
- ▶ سوپ‌های نکول اعتباری
- ▶ تعهدات صریح و ضمنی وام‌ها، تأمین نقدینگی و تضمین‌ها
- ▶ اختیار فروش صادرشده (به استثنای مواردی که قیمت اعمال برابر ارزش منصفانه است)
- ▶ اختیار خرید تحصیل شده (به استثنای مواردی که قیمت اعمال برابر ارزش منصفانه است)
- ▶ منافع باقیمانده
- ▶ تضمین‌های اعتباری
- ▶ وام‌های ارائه شده
- ▶ حق الزحمه مدیریت دارایی‌ها

۳. چه افشایی برای توضیح ماهیت، هدف، اندازه و فعالیت‌های واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده و چگونگی تأمین مالی آنها الزامی است؟

بند ۲۶ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۲۰۱۲^{۲۱} بیان می‌کند افشای کمی و کیفی اطلاعات منافع در یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده می‌تواند شامل افشای اطلاعاتی درباره مواردی چون ماهیت، اندازه و فعالیت‌های واحد تجاری ساختاریافته و چگونگی تأمین مالی آن باشد اما محدود به این موارد نیست.

بند BC۹۶ مبنای نتیجه‌گیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ بیان می‌کند که "هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری با استدلال پاسخ‌دهندگان به متن پیشنهادی ۱۰ مبنی بر اینکه افشای دارایی‌های در اختیار واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده بدون ارائه اطلاعاتی پیرامون تأمین مالی آن داراییها استفاده محدودی دارد و می‌تواند تفسیر اطلاعات را مشکل کند، متقاعد شد. بنابراین هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری تصمیم گرفت تا واحدهای تجاری را به افشای اطلاعاتی درباره ماهیت، هدف، اندازه و فعالیت‌های واحدهای تجاری ساختاریافته و چگونگی تأمین مالی آنها ملزم نماید. هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری به این

نتیجه رسید که این الزام باید اطلاعات کافی در مورد دارایی‌های در اختیار واحدهای تجاری ساختاریافته و تأمین مالی آن دارایی‌ها را بدون نیاز به افشای خاص دارایی‌های واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده که واحد تجاری در همه شرایط در آنها ذی‌نفع است، در اختیار استفاده‌کنندگان قرار دهد. اگر اطلاعات مربوط به ارزیابی ریسک‌هایی باشد که واحد تجاری در معرض آن قرار می‌گیرد، واحد تجاری ملزم به ارائه اطلاعات بیشتر در مورد دارایی‌ها و تأمین مالی واحدهای تجاری ساختاریافته است".

ماهیت و هدف

نمونه‌هایی از ماهیت و هدف واحد تجاری شامل موارد زیر است:

- ▶ مدیریت آسیب‌پذیری و ریسک ترازنامه از جمله تأمین مالی دارایی‌ها^{۲۱}
- ▶ فراهم آوردن ترکیبی از در معرض ریسک بودن ابزارهای بدهی و مالکانه مانند اعتبار متصل به اوراق بهادار و حقوق مالکانه متصل به اوراق بهادار، برای سرمایه‌گذاران
- ▶ فراهم کردن فرصت‌های سرمایه‌گذاری متنوع برای سرمایه‌گذاران از طریق راهبردهای سرمایه‌گذاری مدیریت شده
- ▶ بدست‌آوری و تسهیل دسترسی به منابع مالی

^{۲۰} بند ۳۸ استاندارد حسابداری ۴۱ افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر

^{۲۱} Securitization Of Assets

اندازه

اصلی مستمر یک واحد تجاری از طریق انتشار

اوراق یا

▶ ارائه کالاها یا خدماتی که با فعالیت‌های اصلی مستمر یک واحد تجاری سازگار است و بدون وجود واحد تجاری ساختاریافته باید از سوی خود واحد تجاری ارائه گردد.

تأمین مالی

الزامات افشا تنها به تأمین مالی ارائه شده از سوی واحد تجاری گزارشگر به واحد تجاری ساختاریافته محدود نیست و شامل تأمین مالی دریافتی واحد تجاری ساختاریافته از سوی سایر اشخاص هم می‌گردد. همچنین این افشا تنها به تأمین مالی مالکانه محدود نیست و به نظر می‌رسد کلیه اشکال تأمین مالی که به واحد تجاری ساختاریافته اجازه انجام فعالیت‌های تجاری را می‌دهد را در بر دارد.

الزام افشای اندازه یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده به احتمال زیاد با ارائه اطلاعاتی درباره ارزش کل دارایی‌های واحد تجاری ساختاریافته احراز می‌شود. با این حال بند (h) ۱۲۰ BC میبانی نتیجه‌گیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ به ویژه بیان می‌کند که این استاندارد افشای مبالغ گزارش شده دارایی‌های در اختیار واحد تجاری ساختاریافته‌ای که واحد تجاری در آن منافع دارد را الزامی نکرده است. به نظر می‌رسد این امر نشان می‌دهد که مقیاس‌های اندازه غیر از ارزش منصفانه دارایی‌ها، برای نمونه ارزش‌های فرضی اوراق بهادار منتشر شده واحدهای تجاری ساختاریافته قابل پذیرش است.

فعالیت‌ها

هنگام افشای فعالیت‌های یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده، این فعالیت‌ها باید شامل فعالیت‌های اصلی باشد که واحد تجاری برای آنها سازماندهی شده است، فعالیت‌هایی که به طور قابل توجهی بر بازده واحد تجاری تأثیر می‌گذارند. هرچند رهنمود خاصی از این بابت در استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ وجود ندارد، ما باور داریم نمونه‌هایی که پیش از این در تفسیر ۱۲ کمیته تفاسیر مباحث جاری گنجانده شده بود همچنان کاربرد دارند. به این معنی که، واحد تجاری اساساً در موارد زیر مشارکت دارد:

▶ تدارک منابع سرمایه بلندمدت برای یک واحد تجاری یا تأمین مالی برای حمایت از فعالیت‌های

مثال ۱- افشای ماهیت، هدف و فعالیت‌های یک واحد تجاری ساختاریافته

بانک XYZ به طور اساسی از طریق تأمین مالی دارایی‌های مالی، سرمایه‌گذاری و اعطای وام به واحدهای تجاری ساختاریافته و حمایت از واحدهای تجاری ساختاریافته‌ای که فرصت‌های سرمایه‌گذاری تخصصی را به سرمایه‌گذاران ارائه می‌دهند با واحدهای تجاری ساختاریافته رابطه دارد. واحدهای تجاری ساختاریافته معمولاً خرید دارایی‌ها را با انتشار اوراق بدهی و مالکانه که با دارایی‌های شاخص شده در اختیار آنها^{۲۲} تأمین مالی می‌کنند. اوراق بدهی یا مالکانه صادره از سوی واحدهای تجاری ساختاریافته ممکن است در بردارنده طبقاتی با سطوح متنوع تبعی باشند.

IFRS ۱۲، ۲۴(a)
IFRS ۱۲، ۲۶

فعالیت‌های تجاری واحدهای تجاری ساختاریافته به شرح زیر است:

۱- واحدهای تجاری ساختاریافته ارائه دهنده تعهدات بدهی با پشتوانه رهنی و وثیقه (CDO)^{۲۳} و

تعهدات وام با وثیقه (CLO)^{۲۴}

بانک XYZ وام‌های رهنی تجاری و شخصی مسکونی (شخصی مسکن)^{۲۵} و اوراق بهادار با پشتوانه رهنی^{۲۶} خود را به واحدهای تجاری ساختاریافته عرضه می‌کند و وام‌ها و اوراق قرضه شرکتی را به واحدهای تجاری ساختاریافته ارائه دهنده تعهدات بدهی با پشتوانه رهنی و وثیقه و تعهدات وام با وثیقه می‌فروشد و ممکن است منافی را در دارایی‌های فروخته شده به واحدهای تجاری ساختاریافته برای خود حفظ کند. همچنین بانک XYZ بعنوان بخشی از عملیات تجاری سودآور ارائه شده از سوی واحدهای تجاری ساختاریافته داد و ستد کند، ممکن است بانک با این واحدهای تجاری ساختاریافته وارد معاملات ابزارهای مشتقه متنوعی شود.

همچنین بانک XYZ با واحدهای تجاری ساختاریافته ارائه دهنده تعهدات بدهی با پشتوانه رهنی و وثیقه و تعهدات وام با وثیقه خاصی که برای دارندگان منافع از طریق استفاده از ابزارهای مشتقه اعتباری آسیب‌هایی ترکیبی ایجاد می‌کنند در رابطه است. ممکن است ابزارهای مشتقه اعتباری به یک دارایی، یک شاخص یا مجموعه‌ای از دارایی‌ها و شاخص‌ها اشاره نمایند. این واحدهای تجاری ساختاریافته از وجوه حاصل از فروش منافع و صرف‌های دریافتی از خریداران ابزارهای مشتقه اعتباری برای تحصیل دارایی‌های درجه بالا برای وثیقه‌گذاری استفاده می‌کنند. بانک XYZ نمی‌تواند واحدهای تجاری ساختاریافته ارائه دهنده تعهدات بدهی با پشتوانه رهنی و وثیقه و تعهدات وام با

^{۲۲} Collateralized by and/or Indexed to the Assets Held by The Structured Entities

^{۲۳} Mortgage-backed and collateralized Debt Obligations (CDO)

^{۲۴} Collateralized Loan Obligations (CLO)

^{۲۵} Residential and Commercial Mortgage Loans

^{۲۶} Mortgage-backed Securities

وثیقه را به دلیل اینکه آنها به عنوان نماینده از طرف سایر سرمایه‌گذاران عمل می‌کنند تلفیق نماید. بانک تنها دارنده بخشی از اوراق با اولویت^{۲۷} است. و هیچ‌گونه اوراق با اولویت پائین این واحدهای تجاری را در تملک ندارد.

۲- واسطه اسناد تجاری با پشتوانه دارایی

IFRS ۱۲، ۸۲۶(۹)

بانک XYZ دارایی‌هایی مانند دریافتی‌های کارت اعتباری را به واحدهای تجاری ساختاریافته‌ای که اوراق بهادار تجاری در بازار منتشر می‌کنند انتقال می‌دهد. سررسید این اوراق تجاری به طور معمول ۹۰ روز است در حالی که دارایی‌ها کوتاه مدت تر و به طور معمول عمر ۴۰ روزه دارند. بانک در فروش، تأمین منابع و خدمات رسانی به دارایی‌ها مشارکت دارد. اشخاص دیگر تأمین نقدینگی و افزایش اعتبار را ارائه می‌نمایند. در سایر موارد ممکن است بانک افزایش اعتبار برای واحد تجاری ساختاریافته را فراهم کند. به همین دلیل بانک خود را کنترل‌کننده این واحدهای تجاری نمی‌داند.

در طول سال، واسطه اوراق بهادار تجاری تلفیق نشده مشکلاتی در تأمین مالی فعالیت‌های خود ناشی از قراردادهای بازار اوراق بهادار تجاری تجربه نمود. بانک XYZ حمایت‌های مالی کوتاه مدتی را به منظور جبران کسری مالی ارائه داد.

IFRS ۱۲، ۸۲۶(۱)

۳- سایر واحدهای تجاری ساختاریافته با پشتوانه دارایی‌ها

بانک XYZ واحدهای تجاری ساختاریافته متعددی که اوراق وام با پشتوانه دارایی‌هایی نظیر اوراق بدهی و مالکانه برای مشتریان صادر می‌کنند تأسیس نمود، همچنین بانک نسبت به داد و ستد منافع واحدهای تجاری ساختاریافته به عنوان جزئی از فعالیت‌های تجاری خود اقدام نمود. همین طور بانک واسطه‌های چند رشته‌ای ایجاد کرد که تعدادی ابزارهای بدهی جداگانه منتشر می‌کنند که دارایی‌ها، بدهی‌ها و حقوق مالکانه واحدهای تجاری خاص (SILOS)^{۲۸} در آن محصور شده است. بانک با این واحدهای تجاری ساختاریافته وارد معاملات مشتقه، بر پایه نرخ بهره و سواپ ارز می‌شود.

۴- واحدهای تجاری ساختاریافته سرمایه‌گذاری و سرمایه‌گذاری املاک

بانک XYZ اوراق مالکانه و بدهی و وام‌های صادر و اعطایی واحدهای تجاری ساختاریافته مختلف را که دارای املاک، بدهی‌های عملیاتی و غیر عملیاتی و وام‌ها و اوراق مالکانه مشکل‌دار می‌باشند خریداری و ساماندهی می‌نماید.

^{۲۷} اوراق بدهی با اولویت، اوراقی هستند که در شرایط ورشکستگی و نکول ناشر، پرداخت اصل و سود این اوراق، نسبت به سایر اوراق بدهی در اولویت می‌باشند. (سازمان بورس و اوراق بهادار بولتن صکوک شماره ۴)

^{۲۸} Deemed Specific Entities (SILOS)

۴. واحد تجاری چه اطلاعاتی را برای توضیح "ماهیت ریسک‌های" مرتبط با واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده افشا کند؟

بند ۲۹ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۲۰۱۲^{۲۹} افشای خلاصه‌ای از اطلاعات زیر را در قالب جدول الزامی نموده است مگر ارائه به شکل دیگری مناسب‌تر باشد:

(الف) مبلغ دارایی‌ها و بدهی‌های شناسایی شده در صورتهای مالی، که با منافع واحد تجاری در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده مربوط است.

(ب) اقلام اصلی مندرج در صورت وضعیت مالی، که دارایی‌ها و بدهی‌های مزبور در آنها شناسایی می‌شود.

(پ) مبلغی که به بهترین شکل بیانگر حداکثر آسیب‌پذیری واحد تجاری از زیان ناشی از منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده، شامل نحوه تعیین حداکثر آسیب‌پذیری از زیان است. چنانچه واحد تجاری نتواند حداکثر آسیب‌پذیری خود از زیان ناشی از منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده را به صورت کمی بیان کند، این موضوع و دلایل آن را باید افشا نماید.

(ت) مقایسه مبالغ دفتری دارایی‌ها و بدهی‌های واحد تجاری که با منافع آن در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده مرتبط است و حداکثر

^{۲۹} بند ۴۱ استاندارد حسابداری ۴۱ افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر

آسیب‌پذیری واحد تجاری از زیان ناشی از آن واحدهای تجاری.

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ حداکثر آسیب‌پذیری واحد تجاری از زیان ناشی از منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده را تعریف نکرده است، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری تصمیم گرفت تعریفی از حداکثر زیان ارائه نکند لیکن تشخیص اینکه چه چیزی در شرایط خاص هر واحد گزارشگر زیان است را به واحد تجاری واگذار نماید. واحد تجاری آنگاه باید نحوه تعیین حداکثر زیان را افشا کند. هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری اذعان کرده است که یک واحد تجاری ممکن است برخی مواقع نتواند حداکثر آسیب‌پذیری از زیان ناشی از منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده را محاسبه کند، مثل زمانی که ابزارهای مالی واحد تجاری را در معرض زیان‌های نظری نامحدودی قرار می‌دهند. در این موارد، واحد تجاری باید دلایل عدم امکان محاسبه حداکثر زیان محتمل را افشا کند.

ما باور داریم که اصطلاح "حداکثر آسیب‌پذیری واحد تجاری از زیان ناشی از منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده" به مفهوم حداکثر زیان ناشی از مشارکت با واحد تجاری ساختاریافته اشاره می‌کند که واحد تجاری ملزم به ثبت آن در صورت سود و زیان جامع است. افزون بر این، حداکثر زیان محتمل باید بدون توجه به احتمال وقوع آنها افشا گردد. استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ در خصوص اینکه آیا حداکثر آسیب‌پذیری به شکل ناخالص یا خالص از وثیقه و ابزارهای مصون سازی

واحد تجاری در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده از طریق آنها شناسایی شده است و مبلغ دفتری این منافع را تشریح می‌کند و جدول دوم الزامات جز پ بند ۲۹ که افشای حداکثر آسیب‌پذیری منافع واحد تجاری گزارشگر از زیان ناشی از منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده و مقایسه مبلغ حداکثر آسیب‌پذیری از زیان با مبالغ دفتری واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده را الزامی نموده تشریح می‌کند. افزون بر این، معیار "اندازه" که پیش از این به آن اشاره شد با در نظر گرفتن جمع دارایی‌های واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده واقعیت‌می‌یابد.

کاهنده زیان در اختیار واحد گزارشگر یا خیر مسکوت است. ما اعتقاد داریم که مبلغ حداکثر آسیب‌پذیری از زیان باید به شکل ناخالص از هر گونه وثیقه و ابزارهای مصون‌سازی افشا گردد و افشای جداگانه در خصوص ابزارهای در اختیار که می‌تواند زیان را به مبنای خالص کاهش دهد، انجام شود.^{۳۰}

افشای مقایسه مبلغ دفتری دارایی‌ها و بدهی‌ها و حداکثر آسیب‌پذیری واحد تجاری از زیان ناشی از منافع واحد تجاری ساختاریافته به منظور فراهم کردن درک بهتری از تفاوت‌های بین حداکثر آسیب‌پذیری ناشی از زیان و مبالغ ثبت شده در صورت‌های مالی برای استفاده‌کنندگان در نظر گرفته شده است. علاوه بر این، این افشا به استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در ارزیابی اینکه آیا احتمال دارد یک واحد تجاری متحمل تمام یا بخشی از این زیان‌ها گردد یا خیر کمک خواهد کرد.

افزون بر الزامات بالا، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ واحدهای تجاری را به افشای اطلاعات بیشتر ضروری جهت ارزیابی ریسک‌های ناشی از منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده ملزم می‌کند. این افشاهای بیشتر در بخش ۹ مورد بحث قرار گرفته است.

مثال‌های ۲ و ۳ الزامات افشای مقرر در بند ۲۹ را برای توصیف ریسک‌های یک واحد تجاری در یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده تشریح می‌کنند. جدول نخست الزامات جزهای الف و ب بند ۲۹ که افشای اقلام اصلی صورت وضعیت مالی که منافع

^{۳۰} Disclosure required by paragraph ۳۶ of IFRS ۷ Financial Instruments: Disclosures

مثال ۲ - ماهیت ریسک‌ها

ریسک‌های وابسته به واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده

IFRS ۱۲، ۲۹(a)(b)

جدول زیر اطلاعات مربوط به منافع شناسایی شده بانک XYZ در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده در صورت وضعیت مالی در تاریخ ۳۱ دسامبر سال ۲۰XX را نشان می‌دهد
مبالغ به میلیون

جمع		ابزارهای مشتقه	تعهدات و تضمین‌ها	سرمایه گذاریها	وام‌ها	اقلام اصلی دارایی‌ها و بدهی‌ها طبق صورت وضعیت مالی
بدهی‌ها	دارایی‌ها					
	۴,۴۳۸			۳,۲۵۶	۱,۱۷۳	سرمایه گذاری مالی (اندازه‌گیری شده به ارزش منصفانه از طریق سود و زیان دوره)
	۸۸۷			۸۲۰	۶۷	سرمایه‌گذاری مالی (آماده برای فروش)
	۱,۲۷۶				۱,۲۷۶	وام‌ها و علی‌الحسابها (اندازه‌گیری شده به بهای مستهلك شده)
	۳۳۱		۳۳۱			سایر بدهی‌ها
	۱۶۴		۱۶۴			ذخایر
	۸۷۸	۳۶۷	۵۱۱			ابزارهای مالی مشتقه
۱,۳۶۳	۶,۹۶۸	۵۱۱	۴۸۵	۴,۰۸۵	۲,۵۱۶	جمع

مثال ۳ حداکثر آسیب‌پذیری از زیان

حداکثر آسیب‌پذیری از زیان

/FRS ۱۲.۲۹(a)
/FRS ۱۲.۲۹(c)
/FRS ۱۲.۲۹(d)

حداکثر آسیب‌پذیری از زیان که در جدول زیر ارائه شده است ماهیت احتمالی دارد و ممکن است در نتیجه ارائه تسهیلات نقدینگی و سایر اشکال تعهدات تأمین مالی از قبیل تضمین‌های مالی ارائه شده از سوی بانک XYZ به واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده که در تاریخ ۳۱ دسامبر سال XX ۲۰ در آنها دارای منافع است، افزایش یابد. همچنین منافع بانک XYZ در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده آسیب ناشی از زیان کاهش ارزش ایجاد می‌کند.

جهت تعهدات و تضمین‌ها و سوپ‌های نکول اعتباری صادره، حداکثر آسیب‌پذیری از زیان مبلغ فرضی زیان‌های آتی محتمل است.

برای منافع تحصیل شده و انباشته وام‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها، حداکثر آسیب‌پذیری ناشی از زیان همان ارزش دفتری فعلی آن منافع است.

حداکثر آسیب‌پذیری از زیان بدون آثار هرگونه فعالیت‌های مصون سازی بانک XYZ که برای کاهش آسیب‌پذیری از زیان سازماندهی شده به حساب گرفته می‌شود.

جدول زیر حداکثر آسیب‌پذیری از زیان بانک XYZ ناشی از مشارکت آن بانک با واحدهای تجاری ساختاریافته را در تاریخ ۳۱ دسامبر سال XX ۲۰ برحسب ماهیت خلاصه نموده است.

مبلغ دفتری		حداکثر آسیب‌پذیری از زیان					مبلغ به میلیون	
		سوپ نکول اعتبار	تعهدات و تضمین‌ها	سرمایه گذارینها	وامها	نوع واحدهای ساختاریافته	جمع	داراییها
دارایی‌های واحد تجاری ساختاریافته	منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته	جمع	سوپ نکول اعتبار	تعهدات و تضمین‌ها	سرمایه گذارینها	وامها	نوع واحدهای ساختاریافته	جمع
	بدهیها	داراییها	۲,۱۸۶	۱,۷۶۵	۱,۹۳۸	۱,۲۷۳	تامین مالی با پشتوانه رهنی	۳۲,۰۳۵
		۳,۳۶۳	۲,۸۷۶	۱,۷۶۵	۵۰۲		(CDO) و (CLO)	۱۸,۷۶۵
		۵,۳۹۷	۱,۲۴۴	۸۶۵	۳۷۹		اوراق تجاری با پشتوانه دارایی	۶,۸۰۳
		۵,۱۴۳	۱,۸۶۵	۶۲۲	۳۳۵	۱۲	با پشتوانه سایر دارایی	۵,۸۴۲
		۲,۲۴۴	۲,۷۸۴			۹۳۱	سرمایه‌گذاری در املاک و سایر سرمایه‌گذاری‌ها	۴,۲۳۸
		۲,۲۰۸		(۴۸۵)			کسر میشود مبلغ ثبت شده به عنوان بدهی	-
		۲,۲۰۸	۶,۰۴۹	۲,۷۶۷	۴,۰۸۵	۲,۵۱۶	جمع	۶۷,۶۸۴

۵. واحد تجاری اطلاعات الزامی را در چه سطحی باید تجمیع کند؟

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ به واحد تجاری اجازه می‌دهد تا موارد افشای الزامی در مورد منافع در واحدهای تجاری مشابه را تجمیع کند مشروط به اینکه تجمیع آنها با هدف افشا تطابق داشته باشد و اطلاعات ارائه شده را مبهم نسازد. ما معتقدیم که شناسایی زمان و چگونگی تجمیع اطلاعات برای بسیاری از واحدهای تجاری چالش قابل‌ملاحظه‌ای خواهد بود. ایجاد تعادل مناسب بین ارائه اطلاعات بیش از حد دقیق و همچنان دستیابی به هدف افشای ارائه اطلاعاتی که استفاده‌کنندگان را قادر به ارزیابی ماهیت و ریسک‌های مرتبط با منافع نماید، احتمالاً به قضاوت قابل‌ملاحظه مدیریت نیاز دارد. واحد تجاری برای تعیین اینکه اطلاعات تجمیع شود یا خیر، باید به اطلاعات کمی و کیفی درباره ویژگی‌های مختلف ریسک و بازده هر یک از واحدهای تجاری که آنها را برای تجمیع در نظر گرفته است و اهمیت هر یک از این واحدهای تجاری برای واحد گزارشگر توجه کند. واحد تجاری باید افشاها را به گونه‌ای انجام دهد که ماهیت و میزان منافع در سایر واحدهای تجاری را برای استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی به روشنی تشریح نماید.

ما بر این باوریم که در صورت تجمیع، منافع باید ویژگی‌های ریسک مشابه داشته باشند. به علاوه، هنگامی که منافع با ریسک‌های مشابه شناسایی می‌شوند، ممکن است واحدهای تجاری بخواهند این

منافع را به روش زیر که بند ۶ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^{۳۱} در نظر گرفته است گروه‌بندی نمایند.

- ▶ ماهیت فعالیت‌ها (برای مثال واحدهای تجاری تحقیق و توسعه، واسطه‌های تأمین مالی کارتهای اعتباری متغیر)
- ▶ طبقه‌بندی صنعت
- ▶ موقعیت جغرافیایی (مانند کشور یا منطقه)

سطح تفکیک تا حد زیادی به تنوع منافع واحدهای تجاری در واحدهای تجاری ساختاریافته بستگی دارد. هرچه فعالیت متنوع‌تر باشد، اطلاعات با جزئیات بیشتر برای استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی مفیدتر خواهد بود. برای نمونه، ممکن است برای یک بانک مناسب باشد که براساس نوع ریسک طبقه‌بندی شود مانند وام‌های مسکن رهنی ۳۲ یا وامهای مسکن تجاری و محلی ۳۳

۶. چه هنگام واحد تجاری به عنوان حمایت‌کننده یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده در نظر گرفته می‌شود؟

بند ۲۷ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^{۳۴} هنگامی که واحد تجاری گزارشگر به حمایت از یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده اقدام کند، که اطلاعات ماهیت ریسک‌های مرتبط با واحد تجاری

^{۳۱} بند ۶ پیوست ب استاندارد حسابداری ۴۱/افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر

^{۳۲} sub-prime mortgages

^{۳۳} commercial and residential mortgages

^{۳۴} بند ۳۹ استاندارد حسابداری افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر

مثال یک واحد تجاری تأمین مالی ۳۶ ممکن است منابع مالی را در اختیار بانک قرار دهد و سرمایه‌گذار را در معرض طبقه ریسک خاصی یا مزایای حسابداری ناشی از در اختیار داشتن نوع خاصی از ابزارهای بدهی قرار دهد.

تشخیص اینکه آیا واحد گزارشگر حمایت‌کننده از یک واحد تجاری ساختاریافته است مستلزم قضاوت می‌باشد. چنانچه واحد گزارشگر در تعیین هدف و سازماندهی واحد تجاری ساختاریافته مشارکت داشته و هریک از عوامل زیر کاربرد داشته باشد ممکن است نشان‌دهنده آن باشد که واحد تجاری گزارشگر از واحد تجاری ساختاریافته حمایت کرده است:

▶ واحد تجاری گزارشگر استفاده‌کننده اصلی واحد تجاری ساختاریافته است. به عنوان مثال دارایی‌های واحد تجاری ساختاریافته از سوی واحد تجاری گزارشگر ایجاد شده است. یا حمایت از واحد تجاری ساختاریافته را با ابزارهای مشتقه ایجاد می‌کند.

▶ نام واحد تجاری گزارشگر در نام یا محصولات ارائه شده واحد تجاری ساختاریافته ظاهر می‌گردد.

▶ واحد تجاری گزارشگر تضمین‌های ضمنی عملکرد واحد تجاری ساختاریافته را ارائه می‌کند.

بند ۲۷ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۳۷/۱۲ واحد تجاری که از یک واحد تجاری ساختاریافته

ساختاریافته تلفیق نشده را ارائه نمی‌کند، برای مثال به دلیل اینکه در تاریخ گزارشگری منافی در آن واحد تجاری نداشته است، را تعیین نموده است. بنابراین، یک واحد تجاری گزارشگر می‌تواند حمایت‌کننده باشد و منافی در واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده نداشته باشد و مشمول بند ۲۹ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۳۵/۱۲ محسوب گردد. استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ حمایت‌کننده را تعریف نکرده است هرچند بند ۱۲ تفسیر ۱۲ کمیته تفاسیر مباحث جاری حمایت‌کننده را به مثابه "واحد تجاری که واحد تجاری با مقاصد خاص از طرف آن ایجاد شده است" توصیف می‌کند.

دلیل این الزام افشا آن است که حمایت از یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده می‌تواند ریسک‌هایی را برای واحد تجاری ایجاد کند، حتی اگر واحد تجاری منافی در واحد تجاری ساختاریافته نداشته باشد. بند BC۸۷ مبانی نتیجه‌گیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ بیان می‌کند که "چنانچه واحد تجاری ساختاریافته با مشکلاتی مواجه گردد، این احتمال وجود دارد که حمایت‌کننده بر اساس توصیه‌ها یا اقدامات خود به چالش کشیده شود یا ممکن است تصمیم بگیرد برای حفاظت از شهرت و اعتبار خود اقدام کند".

یک واحد تجاری ممکن است برای دستیابی به بیش از یک هدف، برای جلب رضایت واحد تجاری گزارشگر و سایر سرمایه‌گذاران ایجاد شده باشد، برای

^{۳۶} Securitisation

^{۳۷} بند ۳۹ استاندارد حسابداری ۴۱/افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر

^{۳۵} بند ۴۱ همان جا

انتقال داده شده طی دوره گزارشگری به واحد تجاری ساختاریافته اشاره کند.

درآمدهای دریافتی از واحدهای تجاری ساختاریافته تنها به درآمدهای حاصل از منافع واحد تجاری گزارشگر که در استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ تعریف شده محدود نمی‌گردد، بلکه همه اقسام درآمد دریافتی و گزارش شده توسط واحد تجاری را در بر می‌گیرد. در مورد جزئیات درآمد به بخش ۷ توجه کنید.

تلفیق نشده حمایت کرده است لیکن منافعی در آن ندارد به افشای موارد زیر ملزم کرده است:

(الف) نحوه تعیین واحدهای تجاری ساختاریافته برای حمایت توسط واحد تجاری

(ب) درآمدهای حاصل از واحدهای تجاری ساختاریافته طی دوره گزارشگری، شامل شرحی از انواع درآمد گزارش شده

(پ) مبلغ دفتری (در زمان انتقال) تمام دارایی‌های منتقل شده به آن واحدهای تجاری ساختاریافته طی دوره گزارشگری

در اطلاعات الزامی بندهای (الف) و (ب) بالا باید افشا شود که آیا طی دوره گزارشگری دارایی‌هایی به واحد تجاری ساختاریافته انتقال داده شده است یا خیر. در این مورد هیچ محدودیت زمانی در نظر گرفته نشده است بنابراین از لحاظ نظری آنها می‌توانند پس از توقف هرگونه منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته به صورت نامحدود ادامه داشته باشند.

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ به طور خاص مشخص نکرده است که بند (پ) بالا به دارایی‌های انتقال داده شده به واحد تجاری ساختار یافته توسط واحد تجاری گزارشگر اشاره دارد یا به کل دارایی‌های انتقال داده شده به واحد تجاری ساختار یافته بدون توجه به فرد انتقال دهنده. باین حال بند BC۹۰ مبانی نتیجه‌گیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ بیان می‌کند که هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری به این نتیجه رسید که اطلاعات دارایی افشا شده نه تنها باید دارایی‌های انتقال داده شده توسط حمایت کننده بلکه به کلیه دارایی‌های

مثال ۴ - واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده مورد حمایت

IFRS ۱۲، ۲۲-۲۸

واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده مورد حمایت در شرایطی که برای واحد تجاری گزارشگر منافی وجود ندارد

بانک XYZ خود را به عنوان حمایت کننده یک واحد تجاری ساختاریافته در شرایطی که نقش اساسی در راه اندازی و ساماندهی آن داشته است در نظر دارد. همچنین بانک XYZ دارایی‌ها را به واحد تجاری ساختاریافته انتقال می‌دهد، بانک محصولات واحد تجاری ساختاریافته را به نام خود ارائه می‌کند، و/یا تضمین‌هایی در مورد عملکرد واحد تجاری ساختاریافته ارائه می‌نماید.

IFRS ۱۲، ۲۷

در تاریخ گزارشگری بانک XYZ در تعدادی از واحدهای تجاری ساختاریافته مورد حمایت منافی ندارد. با این حال، بانک طی دوره گزارشگری بدون وجود رابطه مستمر دارایی‌هایی را به آنها فروخته است و بابت فروش این دارایی‌ها و سایر معاملات انجام شده برای این واحدهای تجاری حق‌الزحمه دریافت نموده است. جدول زیر درآمدهای شناسایی شده بانک XYZ و ارزش منصفانه دارایی‌های انتقال یافته به این واحدهای تجاری در طول دوره گزارشگری را نشان می‌دهد.

دارایی‌های انتقال یافته		جمع درآمد حاصل از منافع			مبالغ به میلیون یورو
ارزش منصفانه	جمع	جمع سود و زیان ناشی از فروش دارایی	درآمد مالی (بهره)	حق‌الزحمه و کمیسیون‌ها	نوع واحد تجاری ساختاریافته
۳,۰۶۵	۴۲	۷	۲۱	۱۴	تأمین مالی با پشتوانه رهنی
۲,۱۱۰	۲۷	۱۲	۸	۷	(CDO) و (CLO)
۴۲۶	۲۴	۳	۲	۱۹	اوراق تجاری با پشتوانه دارایی
۱,۳۲۵	۵۱	۲۶	۱۱	۱۴	با پشتوانه سایر دارایی‌ها
۱۷۸	۳۹	۱۸	۶	۱۵	سرمایه‌گذاری در املاک و سایر سرمایه‌گذاری‌ها
۷,۱۰۴	۱۸۳	۶۶	۴۸	۶۹	جمع

۷. چه مواردی در خصوص افشای مرتبط با "درآمد" حاصل از یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده مورد حمایت الزامی است؟

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ افشای درآمد حاصل از واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده در شرایطی که حمایت هیچگونه منافی برای واحد تجاری گزارشگر ندارد را الزامی کرده است (جز ب بند ۲۷)^{۳۸}. در پیوست الف استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^{۳۹} درآمد حاصل از واحدهای تجاری ساختاریافته تعریف شده است.

درآمد حاصل از واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده شامل موارد زیر است اما محدود به آنها نیست:

- ▶ حق‌الزحمه‌های مکرر و غیر مکرر (حق‌الزحمه ساختاریافته، حق‌الزحمه مدیریت، حق‌الزحمه نمایندگی)
- ▶ درآمد مالی
- ▶ سودهای تقسیمی
- ▶ سود یا زیان ناشی از تجدید اندازه‌گیری یا قطع شناخت منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته
- ▶ سود یا زیان ناشی از انتقال دارایی‌ها و بدهی‌ها به واحد تجاری ساختاریافته

بند ۹۰ BC مبانی نتیجه‌گیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ بیان می‌کند که افشای اطلاعات درآمد و دارایی به منظور کمک به استفاده‌کنندگان برای ارزیابی ریسک‌های واقعی ورشکستگی یا رجوع به یک واحد تجاری نیست، بلکه هدف آن "ارائه درکی از مقیاس عملیات واحد تجاری است که با این نوع معاملات و میزان اتکای واحد تجاری به چنین واحدهای تجاری، کسب و کار خود را مدیریت کرده است."

۸. حمایت‌های مالی و سایر حمایت‌های ارائه شده به یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده چه مواردی را در بر می‌گیرد؟

ارائه حمایت‌های مالی قراردادی یا غیر قراردادی به واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ افشای حمایت‌های مالی و سایر حمایت‌های ارائه شده به واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده را الزامی کرده است. افشاهای مربوط به حمایت‌های قراردادی در بخش الزامات افشای ماهیت ریسک‌های واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده گنجانده شده است که در بخش چهار بحث شد. ما در این بخش از الزامات افشا، در شرایطی که واحد تجاری حمایت‌های غیر قراردادی را ارائه می‌کند گفتگو می‌کنیم.

^{۳۸} جز ب بند ۳۹ استاندارد حسابداری ۴۱ افشای منافع در واحدهای د

تجاری دیگر

^{۳۹} پیوست الف استاندارد حسابداری ۴۱ افشای منافع در واحدهای د تجاری

دیگر

واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده افشا گردد شامل خرید اوراق تجاری و واحدهای سرمایه‌گذاری منتشر شده واحد تجاری ساختاریافته، خرید دارایی‌های واحد تجاری ساختاریافته، وام بلندمدت یا بخشودگی بدهی است.

هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری منظور از سایر حمایت‌ها را روشن نکرده است، اما ما بر این باوریم که این مفهوم حمایت ماهیت غیر مالی دارد، همچون تدارک منابع انسانی یا خدمات مدیریت.

قصد فعلی برای ارائه حمایت مالی یا سایر حمایت‌ها

بند ۳۱ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^{۴۱} واحد تجاری را به افشای هرگونه قصد فعلی برای انجام حمایت مالی یا سایر حمایت‌ها از واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده، از جمله قصد کمک رسانی به واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده در جذب حمایت مالی ملزم می‌کند.

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ قصد را تعریف نمی‌کند. بند BC104 مبانی نتیجه‌گیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ نشان می‌دهد که قصد بدان معناست که "واحد تجاری تصمیم گرفته است" حمایت مالی ارائه کند (برای مثال قصد فعلی برای انجام این کار دارد). این مطلب به اتخاذ تصمیمی برای ارائه حمایت از سوی شخصی که اختیار کافی برای انجام چنین اقدامی را دارد اشاره می‌کند. نگارش مبانی نتیجه‌گیری استاندارد

^{۴۱} بند ۴۳ استاندارد حسابداری ۴۱/افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر

بند ۳۰ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^{۴۰} واحدهای تجاری را به افشای حمایت‌های مالی غیر قراردادی ارائه شده به واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده ملزم می‌کند. حمایت‌های مالی و سایر حمایت‌هایی که از یک واحد تجاری انجام شده است که در حال حاضر واحد تجاری گزارشگر در آن منافی دارد یا در گذشته منافی داشته در حالی که هیچ تعهد قراردادی برای ارائه آن حمایت نداشته است باید موارد زیر را افشا کند:

(الف) نوع و میزان حمایت انجام شده، شامل وضعیت‌هایی که در آن واحد تجاری به واحد تجاری ساختاریافته برای جذب حمایت مالی کمک می‌کند.

(ب) دلایل انجام حمایت

حمایت

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ حمایت را تعریف نکرده است. بند BC105 مبانی نتیجه‌گیری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ توضیح می‌دهد که هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری به این دلیل "حمایت" را تعریف نکرد که چنین تعریفی یا چنان گسترده است که اثربخش نخواهد بود یا به منظور اجتناب از افشا جهت دعوت به تجدید ساختار بوده است. هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری باور دارد که حمایت به طور گسترده به عنوان ارائه منابع به واحد تجاری دیگر، به طور مستقیم یا غیر مستقیم شناخته می‌شود. نمونه‌هایی از نوع حمایتی که ممکن است برای

^{۴۰} بند ۴۲ استاندارد حسابداری ۴۱/افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر

بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ مستلزم افشای اینکه هرگونه قصد مربوط به واحد تجاری ساختاریافته که حمایت دریافت می‌کند یا برای یک تعهد عرفی^{۴۲} مطابق تعریف استاندارد بین‌المللی حسابداری ۳۷ "ذخایر، بدهی‌های احتمالی و دارایی‌های احتمالی" شکل گرفته، نیست.

^{۴۲} Constructive Obligation

مثال زیر الزامات مرتبط با حمایت‌های مالی غیر قراردادی را تشریح می‌کند.

مثال ۵- حمایت‌های غیر قراردادی ارائه شده به واحدهای تجاری ساختاریافته ارائه حمایت‌های غیر قراردادی که منتج به تلفیق می‌شود

IFRS ۱۲,۳۰

در ۲۸ فوریه ۲۰XX، به دلیل اختلال در تامین منابع مالی اوراق تجاری (CP)، بانک XYZ مبلغ ۶۰ میلیون پوند یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده (ABC CP conduit)، را از طریق خرید اوراق تجاری تامین مالی نمود. میزان خرید اوراق تجاری معادل ۶۰٪ از ارزش دارایی‌های واسطه اوراق تجاری ABC، را نشان می‌دهد. در نتیجه بانک XYZ توانایی تغییر در دستورالعمل‌های سرمایه‌گذاری دارایی‌های واسطه اوراق تجاری را بدست آورد و نتیجه گیری کرد که واسطه اوراق تجاری ABC، را تحت کنترل گرفته است. بانک XYZ از تاریخ ۲۸ فوریه ۲۰XX واسطه اوراق تجاری ABC را تلفیق کرده است، که منجر به شناسایی مبلغ ۱۰۰ میلیون پوند دریافتی‌های رهنی رتبه A در صورت وضعیت مالی گردید. اوراق تجاری خریداری شده به عنوان اقدامی نشان دهنده حسن نیت نسبت به مشتریانی که بر اساس مشاوره با بانک XYZ در واسطه اوراق تجاری ABC، سرمایه‌گذاری کرده بودند در نظر گرفته شد.

ارائه حمایت‌های غیر قراردادی که منتج به تلفیق نمی‌شود

IFRS ۱۲,۳۰

در ماه مه ۲۰XX مدیریت صندوق DEF که مشکلاتی برای تأمین مالی کوتاه مدت از سایر منابع داشت به بانک XYZ مراجعه نمود، بانک XYZ برای نشان دادن حسن نیت، با ارائه مبلغ ۶۵ میلیون پوند در قالب حمایت تأمین نقدینگی کوتاه مدت به صندوق DEF که ابتدا ساختار بندی نموده و به سرمایه گذاران فروخته بود، موافقت کرد. ظرف ۱۴ روز پس از تأمین مالی کل مبلغ بازپرداخت شد و هیچ حمایت دیگری تا آن تاریخ ارائه نشده است. بانک XYZ به صورت قراردادی متعهد تأمین مالی نبود لیکن این کار را انجام داد تا صندوق DEF بتواند تعهدات کوتاه مدت خود را ایفا نماید. بانک XYZ طی دوره تسلط بر صندوق DEF نیافت و صندوق را تلفیق نکرد.

قصد ارائه حمایت مالی

IFRS ۱۲,۳۱

در تاریخ ۳۱ دسامبر ۲۰XX مدیریت بانک XYZ به عنوان حسن نیت تصمیم گرفته است، چنانچه به دلیل شرایط منفی بازار، وثایق موجود به رتبه پایین تر از رتبه اعتباری AA تنزل یابد به واحدهای تجاری ساختاریافته ارائه دهنده تعهدات بدهی با پشتوانه رهنی و وثیقه AAA (CDO-AAA) وثایق بیشتری ارائه کند. مبلغ احتمالی که می‌تواند ارائه گردد بین ۲۰ تا ۳۰ میلیون پوند خواهد بود. این تصمیم برای جلوگیری از فراخوان احتمالی باز خرید اوراق منتشره واحدهای تجاری ساختاریافته ارائه دهنده تعهدات بدهی با پشتوانه رهنی و وثیقه AAA اتخاذ شده بود.

۹. چه مواردی باید به عنوان "اطلاعات بیشتر" افشا شود؟

برای دستیابی به الزامات افشای "ماهیت ریسک‌ها" بند ب ۲۵ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^{۴۳} بیان می‌کند "افزون بر اطلاعات الزامی طبق بندهای ۲۹ تا ۳۱، واحد تجاری باید اطلاعات دیگری که را برای دستیابی به اهداف افشا جز ب بند ۲۴ ضرورت است، افشا کند."

نمونه‌های اطلاعات بیشتری که ممکن است مربوط باشند، همان‌طور که در بند ب ۲۶ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^{۴۴} ارائه شده عبارتند از:

(الف) شرایط توافقی که واحد تجاری را ملزم به ارائه حمایت مالی از واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده می‌کند (برای مثال، توافق‌های تأمین نقدینگی یا تعیین رتبه اعتباری مرتبط با تعهدات خرید داراییهای واحد تجاری ساختاریافته یا حمایت مالی برای آن) شامل:

۱. شرحی از رویدادها یا شرایطی که می‌تواند واحد گزارشگر را در معرض زیان قرار دهد.

۲. اینکه شرایطی وجود دارد که تعهد را محدود می‌کند.

۳. اینکه اشخاص دیگری برای انجام حمایت مالی وجود دارند یا خیر، و در صورت وجود، تعهدات واحد

گزارشگر در مقایسه با تعهدات آن اشخاص چگونه رتبه‌بندی می‌شود.

(ب) زیان‌های تحمل‌شده توسط واحد تجاری طی دوره گزارشگری مرتبط با منافع آن در واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده.

(پ) انواع درآمدهایی که واحد تجاری طی دوره گزارشگری به واسطه منافع خود در واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده دریافت می‌کند.

(ت) اینکه واحد تجاری ملزم به جذب زیان‌های واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده، پیش از سایر طرفین می‌باشد یا خیر، حداکثر محدودیت این زیان‌ها برای واحد تجاری، و (در صورت مربوط بودن) مبالغ زیان-های احتمالی تحمل‌شده توسط اشخاصی که منافع آنها، نسبت به منافع واحد تجاری در واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده، در جایگاه پایین‌تری قرار دارد.

(ث) اطلاعاتی درباره توافق‌های تأمین نقدینگی، تضمین‌ها یا سایر تعهدات به اشخاص ثالث که ممکن است ارزش منصفانه یا ریسک منافع واحد تجاری در واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده را تحت تأثیر قرار دهد.

(ج) مشکلاتی که واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده در تأمین مالی فعالیت‌های خود طی دوره گزارشگری با آن مواجه بوده است.

(چ) در ارتباط با تأمین مالی یک واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده، شیوه‌های تأمین مالی (برای مثال، اوراق بهادار تجاری یا اسناد میان‌مدت) و

^{۴۳} بند ب ۲۵ پیوست ب استاندارد حسابداری ۴۱ افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر
^{۴۴} بند ب ۲۶ همان جا

زیان‌های تحمل شده

یک واحد گزارشگر به افشای زیان‌های تحمل شده طی دوره گزارشگری مرتبط با منافع آن در واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده ملزم است. استاندارد "زیان‌های تحمل شده" را تشریح نمی‌کند، لیکن ما نتیجه‌گیری می‌کنیم که هم زیان‌های تحقق یافته و هم زیان‌های تحقق نیافته و نیز زیان‌های شناسایی شده در سود و زیان و سایر اقلام سود و زیان جامع را ارائه می‌دهد. ممکن است توضیح در مورد اقلام اصلی صورتهای مالی اساسی که زیان در آنها شناسایی شده است برای استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی مفید باشد. همچنین افشای مجموع زیان‌های تحمل شده در خصوص سرمایه‌گذاری‌های موجود در تاریخ گزارشگری و نیز زیان‌های تحمل شده طی دوره گزارشگری مفید باشد.

در مثال تشریحی زیر، ما زیان‌های تحمل شده مرتبط با انواع منافع موجود در واحد تجاری ساختاریافته را ارائه کرده‌ایم. این شکل از افشا درکی از مقیاس را در مورد میزان هر یک از زیان‌های تحمل شده ارائه می‌نماید.

میانگین موزون عمر آنها. در صورتی که واحد تجاری ساختاریافته از داراییهای بلندمدتی برخوردار باشد که از طریق تأمین مالی کوتاه‌مدت تأمین مالی شده‌اند، این اطلاعات می‌تواند شامل تجزیه و تحلیل سررسید دارایی‌ها و تأمین مالی واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده باشد.

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ قالب خاصی را برای ارائه این اطلاعات تجویز نمی‌کند. بنابراین، واحد گزارشگر بر حسب شرایط خود باید تعیین نماید که قالب جدولی یا توضیحی مناسب‌تر است. راهنمایی‌های اندکی در مورد اطلاعات بیشتر پیشنهادی در استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ ارائه شده است. با توجه به اینکه ارائه این اطلاعات در خصوص واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده‌ای که واحد تجاری گزارشگر بر آنها کنترل یا نفوذ قابل ملاحظه ندارد الزامی شده است، ممکن است ارائه برخی از موارد افشای مندرج در بندهای (ت)، (ج) و (چ) بالا دشوار باشد. زیرا آنها به اطلاعات به روزتری درباره فعالیت‌های واحد تجاری ساختاریافته نیاز دارند تا اطلاعات مربوط به منافع موجود واحد تجاری گزارشگر.

بخش زیر بحث درباره موارد مبهم‌تر و هم افشای تشریحی برای حوزه‌های کمی را در می‌گیرد.

مثال ۶- زیان‌های تحمل شده

جدول زیر زیان‌های شناسایی شده مرتبط با منافع بانک XYZ در سود و زیان و سایر اقلام سود و زیان جامع سال منتهی به ۳۱ دسامبر ۲۰XX، ارائه می‌کند:

سرمایه‌گذاری‌ها و زیان‌ها

نوع واحد تجاری ساختاریافته	زیانهای شناسایی شده در سود و زیان			زیان‌های شناسایی شده در سایر اقلام سود و زیان جامع
	ابزارهای مشتقه	تضمین‌ها	سرمایه‌گذاری‌ها	
تأمین مالی با پشتوانه رهنی	۱۲	۱۷	۱۳	۳۱
(CDO) و (CLO)	۴	-	۱۰	۲۵
اوراق تجاری با پشتوانه دارایی	-	-	۲۰	۵
با پشتوانه سایر دارایی	۸	-	-	۱۴
سرمایه‌گذاری در املاک و سایر سرمایه‌گذاری‌ها	-	۲۷	۱۰	۴۷
جمع	۲۴	۴۴	۵۳	۱۲۲

درآمدهای دریافته‌ی چنانچه واحد تجاری گزارشگر طی دوره گزارشگری درآمدی مرتبط با منافع خود در واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده دریافت نماید باید انواع آن را افشا کند. چنانچه درآمد دریافته قابل ملاحظه باشد ارائه آن در قالب جدولی ممکن است مناسب‌تر باشد حتی اگر در استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ تجویز نشده باشد. نمونه این افشا در زیر ارائه شده است:

مثال ۷- درآمد از منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده

جدول زیر مجموع درآمد دریافته مرتبط به منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده بانک XYZ را نشان می‌دهد:

مجموع درآمد برای سال منتهی به ۳۱ دسامبر ۲۰XX

نوع واحد تجاری ساختاریافته	درآمد مالی (بهره)	کمیسیون و حق الزحمه مدیریت	حق الزحمه تضمین و تقد شونگی	سود و زیان کل	جمع
تأمین مالی با پشتوانه رهنی	۱۹	۱۸	۷	۳	۴۷
(CDO) و (CLO)	۲۲	۱۳	-	۲	۳۷
اوراق تجاری با پشتوانه دارایی	۱۴	۱۶	۱۰	۱۱	۵۱
با پشتوانه سایر دارایی	۲۵	-	-	۳	۲۵
سرمایه‌گذاری در املاک و سایر سرمایه‌گذاری‌ها	۱۶	۵	۱۲	۷	۴۰
جمع	۹۶	۵۲	۲۹	۲۶	۱۷۴

رتبه بندی زیان‌ها

بند ب ۲۶ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲ پیشنهاد می‌کند، در صورت مربوط بودن، واحد تجاری باید افشا نماید که "آیا واحد تجاری ملزم به جذب زیان‌های واحد تجاری ساختاریافته تلفیق‌نشده، پیش از سایر طرفین می‌باشد یا خیر، حداکثر محدودیت این زیان‌ها برای واحد تجاری، و (در صورت مربوط بودن) رتبه‌بندی و مبالغ زیان‌های احتمالی تحمل‌شده توسط اشخاصی که منافع آنها، نسبت به منافع واحد تجاری در واحد تجاری ساختاریافته تلفیق‌نشده، در جایگاه پایین‌تری قرار دارد."

ما انتظار داریم این افشا برای هر موسسه مالی که اسنادی در تأمین مالی واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق‌نشده از قبیل واحد تجاری ساختاریافته تأمین مالی با پشتوانه رهنی و سایر دارایی‌ها در اختیار دارد و واحدهای تجاری ساختاریافته ارائه دهنده تعهدات بدهی با پشتوانه رهنی و وثیقه (CDO) یا در جایی که منافع در قالب اسناد قراردادی چندگانه بهم پیوسته یا بخش انتشار یافته نگهداری می‌کند، مربوط باشد. این امر مستلزم تجزیه و تحلیل اولویت‌ها و حقوق دارندگان سایر اسناد برای چنین سرمایه‌گذاری بااهمیتی است. مثال زیر راهی برای تحقق این افشای پیشنهادی را نشان می‌دهد.

مثال ۸ - آسیب پذیری ناشی از زیان

IFRS ۱۲.B۲۶(d)

جدول زیر حداکثر آسیب پذیری ناشی از زیان بانک XYZ برحسب نوع واحد تجاری ساختاریافته و جایگاه منافع در شرایطی که منافع بانک در جایگاه پایین تری نسبت به سایر طرفین قرار دارد و بنابراین بانک پیش از سایرین زیانها را جذب می نماید، نمایش می دهد. همچنین میزان زیانهایی که ابتدا در هر مورد توسط سایر سرمایه گذارانی که جایگاه منافع پایین تری نسبت به بانک دارند جذب خواهد شد که با مقادیر مستقیماً کمتر از حداکثر آسیب پذیری ناشی از زیان بانک نشان داده شده است. در هر مورد، ارزش منصفانه این منافع در تاریخ گزارشگری نشان داده شده است.

مبالغ به میلیون				
اولویت بندی منافع	منافع	منافع میانی	منافع جزئی	جمع
تأمین مالی با پشتوانه رهنی				
(۱) حداکثر آسیب پذیری بانک ناشی از زیان	۱۵۰	۵۹۲	۸۵۰	۱,۹۳۸
(۲) زیان آتی تحمل شده توسط سرمایه گذارانی که جایگاه منافع پایین تری دارند	-	۸۹۷	۷,۸۷۵	۱۰,۳۳۲
CDO , CLO				
(۱) حداکثر آسیب پذیری بانک ناشی از زیان	۶۰	۱۶۷	۲۴۳	۳۲
(۲) زیان بالقوه تحمل شده توسط سرمایه گذارانی که جایگاه منافع پایین تری دارند	۲۷	۴۵۶	۴,۷۸۷	۵,۳۱۱
اوراق تجاری با پشتوانه داراییها				
(۱) حداکثر آسیب پذیری بانک ناشی از زیان	۳۷۹	۳۷۹		۳۷۹
(۲) زیان بالقوه تحمل شده توسط سرمایه گذارانی که جایگاه منافع پایین تری دارند	۲۵			۲۵
واحدهای تجاری ساختاریافته با پشتوانه سایر داراییها				
(۱) حداکثر آسیب پذیری بانک ناشی از زیان	۲۳	۵۹	۱۱۹	۱۳۴
(۲) زیان بالقوه تحمل شده توسط سرمایه گذارانی که جایگاه منافع پایین تری دارند	۱۲	۴۴۲	۵,۶۵۲	۷,۳۱۱
املاک و سایر سرمایه گذارها				
(۱) حداکثر آسیب پذیری بانک ناشی از زیان	۴۸	۱۱۲	۳۶۰	۴۱۱
(۲) زیان بالقوه تحمل شده توسط سرمایه گذارانی که جایگاه منافع پایین تری دارند	۸,۵۴۱	۵۴۳	۷,۳۶۳	۱۶,۴۴۷

توافقی‌های تأمین نقدینگی

بند ب ۲۶ استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^{۴۵} بیان می‌کند که اطلاعات هرگونه توافق تأمین نقدینگی، تضمین‌ها یا سایر تعهدات با سایر اشخاص که ممکن است ارزش منصفانه یا ریسک‌های مرتبط با منافع واحد تجاری در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده را تحت تأثیر قرار دهد، احتمال دارد به افشای ماهیت ریسک‌های ناشی از منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده مربوط باشد. مشخص نیست که چنین موضوعاتی به توافقی‌های ارائه شده از سوی اشخاص دیگری اشاره دارد یا خود آنان. در صورتی که توافقی که به سایر اشخاص ارائه شده است خود واجد شرایط به عنوان منافع در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده باشد، به طور معمول منافع واحد تجاری در واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده را تحت تأثیر قرار نخواهد داد. در نتیجه، ما اعتقاد داریم که این بند به توافقی‌های ارائه شده از سوی سایر اشخاص اشاره دارد.

همچنین مشخص نیست که الزامات مربوط به توافقی‌های بین سایر اشخاص و واحد تجاری گزارشگر است یا بین آنان با واحد تجاری ساختاریافته که ارزش منصفانه یا ریسک‌های مرتبط با منافع واحد تجاری در واحدهای تجاری ساختاریافته تلفیق نشده را تحت تأثیر قرار خواهد داد. در فقدان رهنمود خاص، ممکن است افشا توافقی‌های ارائه شده از سوی سایر اشخاص به واحد تجاری گزارشگر و نیز واحد تجاری ساختار یافته تلفیق نشده ضروری باشد.

^{۴۵} بند ب ۲۶ پیوست ب استاندارد حسابداری ۴۱/افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر

افشای مشکلات تأمین مالی

بند ب ۲۶ (ج) استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۲^{۴۶} افشای هرگونه مشکلی که واحدهای تجاری ساختار یافته تلفیق نشده در تأمین مالی فعالیت‌های خود در طی دوره گزارشگری با آن مواجه بوده که بالقوه می‌تواند در عمل دامنه گسترده‌ای داشته باشد، را الزامی نموده است. ما باور داریم چنین افشایی به احتمال زیاد بر موضوعاتی نظیر بدهی‌ها (از قبیل اوراق تجاری کوتاه مدت) و اوراق مالکانه که بطور کلی یا جزئی ناموفق عمل کرده‌اند را در کانون توجه قرار می‌دهد.

افشای شیوه‌های تأمین مالی واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده

به نظر می‌رسد این افشا به تأمین مالی عمومی واحد تجاری ساختاریافته تلفیق نشده مشتمل بر شیوه‌های تأمین مالی که واحد تجاری گزارشگر در آن شرکت نداشته است، اشاره دارد. به نظر می‌رسد ارائه به شکل جدول مناسب‌ترین راه انجام این افشا خواهد بود.

^{۴۶} بند ب ۲۶ (ج) همان جا